

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Tulevaisuuden rakentajien kotipaikka
Hakemusnumero	R-02101
Valintakokouksen päivämäärä	26.3.2025
Hakijan virallinen nimi	Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymä
Osatoteuttajat	Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä
Toimintalinja	7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
Erityistavoite	7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Alkamispäivämäärä	1.4.2025
Päätymispäivämäärä	31.3.2028
Käsittelijä	Taina Viitasalo

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä:

Hankkeessa kehitetään puu- ja sisustusrakentamisen uudenlainen oppimisen ja opettamisen malli, joka tapahtuu yrityksissä Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa. Opetuksen toteuttajana on Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän JEDU. Opiskelijoille opetetaan alan perusvalmiudet yritysten läheisyydessä sijaitsevassa taitotuvassa, jonka jälkeen opiskelijat yhdessä opettajien kanssa siirtyvät tehtaisiin todelliseen tuotantoympäristöön oppimaan ammatillisia taitoja. Malli korvaa aikaisemman oppilaitoksissa tapahtuneen puu- ja sisustusalan opetuksen seutukunnassa. Toimintatapa on uusi valtakunnallisestikin. Alan merkittävän työvoimatarpeen turvaaminen opetuksen uuden toimintamallin kautta on seutukunnan kehitykselle ehdottoman tärkeää. Haapaveden-Siikalatvan seutukunta on yksi maamme pahimmin turvetalouden alasajosta kärsinyt alue. Turvetaloudesta luopuneet tai työttömäksi jääneet ovat usein hakeutuneet työhön seutukunnan teollisuuteen, etenkin puu- ja metalliteollisuuteen.

TAVOITTEET:

Tavoitteena on siirtää puu- ja sisustusrakentamisen koulutus pysyvästi yrityksiin Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan alueella. Toimintamallista saatavien kokemusten perusteella JEDU voi siirtää myöhemmin myös muiden toimialojen opetusta toteutettavaksi vastaavalla tavalla työpaikoilla. Nyt käyttöön otettavalla toimintamallilla pystytään turvaamaan puu- ja sisustusalan ammatillisen opetuksen tarjoaminen Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa, jossa puutuoteala on tärkeä työllistäjä ja yritykset kehittyviä. Tavoitteena on turvata yritysten työvoiman saatavuus. Hankkeessa pilotoidaan työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja opettamista uudella innovatiivisella mallilla, jossa opiskelu tapahtuu pääosin yritysten tiloissa käytännön työssä. Opettajat ovat mukana työpaikoilla tukemassa opiskelijoiden oppimista, lisäksi oppimisen tukena toimii Taitotupa, jossa opiskelijat voivat harjoitella perustaitoja omien tarpeidensa mukaan opettajan ohjauksessa.

Hankkeessa muodostetaan verkostomainen teollisen puurakentamisen osaamisen ekosysteemi, jossa kehitetään alan yritysten, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten sekä alueen kuntien yhteistyötä tavoitteena nostaa alan osaamistasoa ja edistää innovaatioita ja muuta kehittämistoimintaa sekä tehostaa tuotantoa.

KOHDERYHMÄ:

Kohderyhmää ovat puu- ja sisustusalan yritykset (työnohjaajat) Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa sekä alan opiskelijat. Puurakentamisen ja puutuoteollisuuden yritykset Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa ovat nousemassa rakennusalan taantumasta ja alan yrityksiin on tulossa merkittävän kokoluokan uusia investointeja. Alan työvoimaa on myös eläköitymässä. On olennaisen tärkeää, että kehittymisvaiheessa olevat yritykset saavat tarvitsemaansa työvoimaa siitä huolimatta, että puu- ja sisustusalan koulutus perinteisesti oppilaitoksessa on seutukunnassa päättymässä. Sektori tarjoaa työpaikkoja rakennemuutoksessa mm. turvealalta tai maataloudesta pois jääville työntekijöille. Lisäksi alueella on kyetty jo aiemmin tehokkaasti työllistämään maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä. Koulutus edesauttaa ulkomaisten työntekijöiden kotoutumista alueelle. Toimintamallin kehittäminen ja tässä hankkeessa tapahtuva pilotointi vaatii koulutusta myös kohderyhmänä oleville opettajille, jotta uusi toimintatapa sisäistetään ja muutetaan käytännöksi.

Osallistuvia henkilöitä 72 (koulutuksessa olevat 42 ja työssä olevat 30), mukaan tulevia **yrityksiä 20**

Kohdealue: Pohjois-Pohjanmaa (Pyhäntä, Siikalatva, Haapavesi)

KONKREETTISET TOIMENPITEET:

TP1 Yhteistyöverkoston rakentaminen (HSSK vastaa, JEDU osallistuu)

Hankkeen projektipäällikkö ylläpitää aktiivista yhteyttä alan yrityksiin seutukunnassa ja rekrytoi uusia yrityksiä toimintamalliin. Opetusta kehitetään yritysten tarpeista lähtien. Toimintamallia tehdään tunnetuksi seutukunnan sisällä ja laajemminkin.

Hankkeen aluksi kartoitetaan seudun puualan yritysten osaamis- ja osaajatarpeita ja samalla kootaan tietoa tuotemarkkinasta. Kartoitus toteutetaan hankkeen toteutusaikana vähintään vuosittain eli kolme kertaa. Näin pystytään hahmottamaan alan koettujen osaamistarpeiden ja myös osaamishalun kehitystä. Yritysten kautta saadaan myös aidoin tuntuma markkinan kehityksestä ja sen vaatimuksista alan yrityksille. Opetuksen siirtäminen yrityksiin mahdollistaa uusien toimintatapojen oivaltamisen yrityksissä. Yhteistyössä yritysten kanssa selvitetään, kuinka voitaisiin edistää työelämäinnovaatioiden syntymistä.

Luodaan osaamisen ekosysteemi, joka tarkoittaa käytännössä tavoitteellista ja vuorovaikutukseltaan laadukasta yhteistyötä. Ekosysteemin ydin on kolmikantaisella mallilla säännöllisesti kokoontuva alueen toimialan yritysten, oppilaitosten ja kuntien yhteistyöverkosto, jonka koollekutsujana seutukunta toimii. Ekosysteemiä voidaan havaittujen osaamistarpeiden ja -vajeiden mukaan laajentaa tarvittaessa muiden alojen yrityksillä ja oppilaitoksilla, yliopistoilla ja tutkimuslaitoksilla. Hankkeessa voidaan ostaa verkoston tarvitsemia asiantuntijapalveluita. Ekosysteemissä edistetään yritysten välistä yhteistyötä ja vertaisoppimista, joka ei seudulla ole pitkälle kehittynyttä siitä huolimatta, että yritykset sijaitsevat lähellä toisiaan. Tarvitaan luottamuksen luomista ja aktiivista vuorovaikutusta, jota ekosysteemin vetäjänä toimiva seutukunnan kehittämiskeskus edistää. Se järjestää tapaamisia ja aktivoi verkoston toimintaa niin, että siitä muodostuu pysyvä, luottamuksellinen toimintatapa. Yhteistyöverkoston jäsenet nimetään hankkeen alussa ja ydinryhmän kokoontumiset aloitetaan mahdollisimman pian. Kokoontumisia on syytä hankkeen alussa järjestää varsin tiheään, esim. kerran kuussa. Toimintatavan vakiintuessa ja kehittämistarpeiden hahmottuessa ydinryhmän kokoontumisia voi olla harvemmin ja niiden sijaan pitää kehittämisaluekohtaisia kokoontumisia, joissa mukana on tutkimuslaitosten ja alueen ulkopuolisten oppilaitosten edustajia. Projektihenkilöstö järjestää kokoukset sekä toteuttaa niiden edellyttämät kontaktoinnit. Hankkeen aikana toteutetaan kaksi kotimaan opintomatkaa tutustumaan muihin työpaikalla oppimisen ja osaamis-ekosysteemien toimintamalleihin. Mahdollisia kohteita ovat Kainuu ja Pohjois-Karjala. Lisäksi toteutetaan yksi ulkomaan opintomatka. Opintomatkat ajoitetaan niin, että ensimmäisenä toimintavuonna toteutetaan kotimaan opintomatka ja toisena toimintavuonna kotimaan ja ulkomaan opintomatka.

TP 2 Toimintamallin kehittäminen ja pilotointi (JEDU vastaa, HSSK osallistuu)

Hankkeen alkuvaiheessa, vuoden 2025 aikana, haetaan toimivia ratkaisuja ja kuvataan niiden prosessit toimintamallin dokumentaatioksi. JEDUn hankekoordinaattorit kartoittavat eri työssäoppimisen käytäntöjä yrityksissä ja mallintavat yhteistyömuotoja kiertämällä yrityksissä, kartoittamalla ja kuvaamalla prosesseja, joita niissä on käytössä. Samalla saadaan lisättyä uuden toimintamallin tunnettavuutta ja tietoisuutta työpaikallaoppimisen mahdollisuuksista sekä kuullaan yritysten tarpeista. Yrityksiä ja opiskelijoita tavoitellaan erilaisissa tapahtumissa, messuilla ja järjestämällä seminaareja. Oppimisympäristönä toimiva Taitotupa perustetaan yritysten välittömään läheisyyteen hankkeen alkuvaiheessa erillisen investointihankkeen (PPL) puitteissa. Opetustyö ja tukipalvelut järjestetään JEDUn normaalin toiminnan puitteissa ja kunnat ovat valmistautuneet tarjoamaan vuokra-asuntoja muualta tuleville opiskelijoille. Hankkeen ensimmäisessä pilotointivaiheessa, lukuvuonna 2025-2026, kehitetään työpaikallaoppimisen toimintamallia kouluttamalla työpaikoilla ja tukemalla opettajia mallin käyttöönotossa ja ylläpitämisessä. JEDUn hankekoordinaattorit toimivat aktiivisesti yrityksissä ja keräävät jatkuvaa palautetta palautejärjestelmän avulla sekä ratkovat esiin nousevaa problematiikkaa työpaikoilla. Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen ja tutkinnon perusteiden synkronointi tapahtuu pilotoinnin ensimmäisenä lukuvuonna, käytännössä opettajat toteuttavat tämän osana opiskelijoiden HOKSin laadintaa, mutta hankekoordinaattorit tukevat synkronointia keskitetysti ja kokoavat tiedot yhtenäisen toimintamallin luomiseksi.

Opettajuutta kehitetään entistä työelämälähtöisemmäksi tukemalla ja tarvittaessa kouluttamalla opettajia ja ohjaajia. Kehitetään uutta näkökulmaa pedagogiseen ohjaukseen vahvuuksia tunnistamalla ja työelämätaitoja entisestään korostamalla ja hyödynnetään vahvuusportfoliota, joka on syvällisempi kuin perinteinen HOKS. Opetushenkilöstölle hankitaan koulutusta tähän tarpeen mukaan. Työpaikoilla valmennetaan tarvittaessa esimiehiä ohjaamaan nuoria tai maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita.

Hankkeen edetessä, lukuvuoden 2026-2027 aikana, luodaan joustava malli oppimiseen, jossa opiskelijat voivat siirtyä työpaikkojen ja Taitotuvan ohjatun oppimisympäristön välillä tarpeen mukaan. Ensimmäisen lukuvuoden kokemusten pohjalta JEDUn hankekoordinaattorit yhdessä ammatillisten opettajien kanssa kehittävät toimintaympäristöä nykyaikaiseksi oppimisympäristöksi ammatillisen teorian ja käytännön työtehtävien osalta. Hankekoordinaattorit kokoavat pilotoinnin pohjalta skaalautuvan mallin, jossa onnistunut toteutus mahdollistaa laajentamisen myös muille alueille ja koulutusaloille.

Yhteistyön tiivistäminen eri osapuolten välillä on pilotoinnin edetessä luontevasti kehittyvää. Alueellisen pysyvän koulutusmallin luominen, joka parantaa alueen työllisyystilannetta, tarjoaa yrityksille pysyvyyttä ja varmistaa osaavan työvoiman saannin pitkällä aikavälillä. Hankkeen näkyvyyttä ylläpidetään osallistamalla tapahtumiin ja messuille sekä järjestämällä omia tapahtumia ja seminaareja. Hankkeen loppuvaiheessa, syksyllä 2027, arvioidaan hankkeen tuloksia ja skaalautuvuutta. Toimintamalli kootaan loppuraportiksi ja esitellään seminaarissa.

TP3 ryhmähankkeen hallinto, viestintä ja koordinointi (HSSK vastaa, JEDU osallistuu)

Haapaveden-Siikalatvan seudun kehittämiskeskus vastaa hankkeen kokonaiskoordinaatiosta, huolehtii yhteydenpidosta rahoittajaan, järjestää ohjausryhmän kokoukset sekä vastaa hankkeen viestinnän ja tiedon levittämisen koordinoinnista sekä matkajärjestelyistä. Toimintamallin kokonaiskoordinaatio sitoo yhteen teollisen puurakentamisen opetuksen ja verkostomaisen osaamisen ekosysteemin alan osaamisen kehittämiseksi. Hankkeessa tulee olemaan suuri toimijamäärä, joka vaatii tehokasta viestintää. Verkoston osina toimivat seutukunnan ja JEDU:n organisaatioiden lisäksi opetukseen osallistuvat opiskelijat, alan yritykset, muut oppilaitokset ja tutkimuslaitokset sekä alueen kunnat. Toimintamallista rakennetaan vetovoimatekijää seutukuntaan. Suoranaista opetuksen markkinointia tehdään resurssien puitteissa. On tärkeää, että aina ennen yhteishakua koulutus saadaan näkyvästi esille. Toimintamallin tunnetuksi tekemiseksi toteutetaan monikanavaisesti aktiivista viestintää seudullisesti ja valtakunnallisesti. Toimintatapa varmasti herättää mielenkiintoa koko maassa, ja se lisää seudun puualan vetovoimaisuutta työnantajana ja myös alueen kuntien vetovoimaisuutta asuinpaikkana. Viestintää tehdään koko hankkeen ajan.

TULOKSET:

Konkreettisenä tuloksena käynnistyy puu- ja sisustusalan opetuksen uusi toimintamalli, jossa opetus tapahtuu pääasiassa yrityksissä. Toimintamalli halutaan tästä hankkeesta saatujen kokemusten jälkeen laajentaa myös muille toimialoille ja siitä tulee pysyvä osa JEDU:n opetustarjontaa.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:

Palkkakustannukset	472 358 €	EU + valtio	529 039 €
Flat rate 40 % kehittäminen	188 943 €	Omarahoitus (kuntarah.)	132 262 €

Nettokustannusarvio yhteensä 661 301 €**Rahoitussuunnitelma yhteensä 661 301 €**

HSSK: tuki / kokonaiskustannukset: 279 377 € / 349 224 € ja

JEDU: tuki / kokonaiskustannukset: 249 662 € / 312 077 €

Hankehakemus on vielä täydennettävänä.

Hankkeella on Pohjois-Pohjanmaan liiton rahoittama EAKR-sisarhanke.

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	661 301 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	661 301 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	529 039 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman erityistavoitteen 7.1 (Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi) mukainen. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai riittävästi pisteitä (14/24).

Hankkeen tavoitteena on rakentaa Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa puu- ja sisustusrakentamisalalle uusi oppimisen ja opettamisen malli, joka tapahtuu yrityksissä ja yritysten läheisyydessä sijaitsevilla taitotuvissa. Tavoitteena on, että malli voidaan siirtää oppilaitoksessa myös muiden alojen opetukseen. Toimintamallin tueksi kootaan yritysverkosto ja sitä tukeva laaja osaamis- ja innovaatio-ekosysteemi. Hanke tukee Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaa 2022-2025 (MAKO KT 2B: Koulutuksen, palvelujen ja harrastusten saavutettavuus).

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 14/24 pistettä tullakseen rahoitetuksi.

Käsittelyt:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmän kommentointi

16.12.2024 – 10.1.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 29.1.2025

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 26.3.2025

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmä

Rahoittaja **puoltaa** hankkeen rahoittamista.